

ज्ञाजलपा वाःवो

JWOJALAPA NEPALBHASA WEEKLY

दै: ६ ल्या: २१ पूर्णाङ्क: ७३

ने. सं. ११३६ थिलाश्व दुतिया आइतवा:

२०७२ मंसिर २७ गते आइतवार (Dec- 13, 2015)

मू: ८/- (च्यातका)

ज्यापु महागुथि किपूया १११ म्ह जिवंकाछि ज:

ज्यापु महागुथि किपू नगर समितिया नाय: नजरराम महर्जनया नाय:सुइ जूगु उगु ज्याभ्वल्य थिथी पाहापिन्सं जिवंकाछि ज:पौ ल:ल्लानादीगु ख:। ज्यापु महागुथि किपू नगर समितिया ल्यूछ्याञ्जे रामभोला महर्जनं संचालन यानादीगु उगु ज्याभ्वल्य छ्याञ्जे सरलगोपाल महर्जनं लसकुस न्वचू बियादीगु ख:।

न्वकू रमेश कुमार महर्जनं सुभाय न्वचू बियादीगु उगु ज्याभ्वल्य ज्यापु महागुथिया केन्द्रीय नाय: राजभाई जक:मि, केन्द्रीय सल्लाहकारपिं दिलिप महर्जन, टिकाराम महर्जन, संरक्षक राजभाई ज्यापु, नाय: पुच:या दुज: मचाराजा महर्जन, यें महानगर समितिया नाय: रामबहादुर महर्जन, टिस्तुड लागाया विनोद महर्जन व चितवन लागाया नाय: श्रीकृष्ण महर्जन पाहां जुयादीगु ख:। वय्क:पिन्सं ज्यापु महागुथि किपू नगर समितिया जिवंकाछि ज:पिन्त छसिं कथं ज:पौ नापं म्हसीका पौ ल:ल्लानादीगु ज्या जूगु ख:। ज्याभ्वल्य न्वचासैं

पाहापिन्सं ज्यापु महागुथिया केन्द्रपाखें हे जिवंकाछि ज: दयेकेगु नीति दुगु जूसां नं मेमेगु थासय याये मफुगु तर किपू नगर समितिं या:गु तसकं बांला:गु खँ ख: धका: धयादिल। आ:या अवस्थाय ज्यापुत सांस्कृतिक रुपं जक मखु राजनीतिक रुपं नं न्हया: वनेमा:गु खँ व: बियादीगु ख:। उगु हे कथं स्थायी सरकार जुइगु देय्या प्रशासनय तकं वनेगु नितिं ज्यापुतयसं लोकसेवा आयोगय ल्वायेमा:गु खँ तकं व: बियादीगु ख:। किपूया मंगल स्कूलय जूगु उगु ज्याभ्वल्य थिथी व्यक्तित्वपिं नापं ज्यापु महागुथिया दुज:पिनिगु उपस्थिति दुगु ख:।

हानं वइन ज्यापु दिवस

नेवा: छगू राष्ट्र ख: धका: भीसं धयावयागु दु। नेवा: राष्ट्र धैगु अर्थ थ्व नेवा: दुने नं छगू हे जातिया जक विशेषतां जा:गु राष्ट्र मखु। थुकी नेवा:तय फुक्कं जात वर्ग समुदाय दुथ्या:। नेवा: राष्ट्र बने जूगु मुख्य आधार थन चर्चि आदिवासी नेवा:त हे ख:। नेवा: राष्ट्र दुने बुज्यामिनिसें कया: सिंका:मि, दका:मि, लुंज्याका:मि, नका:मि, वनेज्यामि, राजनीतिज्ञ कर्मचारी, स्यनामि आदि फुक्कं दुथ्या:। अले भीगु थ:गु हे भाय् नेपालभाषा दु धा:सा जात अनुसार भचा फरक फरक तजिलजि नं दु। ज्यापु दिवश हनेगु शुरु या:बलय थुकी उलि तच्च:गु विवादास्पद खँ पिहां मव:। लिपांगु इलय ज्यापू दिवश ज्याभ्व:यात कया: नेवा:तय दुने हे थिथी चर्चा व विवादास्पद खँ त पिहां व:गु खनेदत। राष्ट्रिय पर्वया रुपय सरकारं नापं बिदा बियात:गु ज्यापू दिवशयात कया: यक्वसिनं यक्व टिप्पणी याना हल।

नेवा: राष्ट्र दुने जातिय जनसंख्याया ल्याखं नं ज्यापु जाति दकलय उप्क: जनसंख्या दुगु जाति ख:। अले सांस्कृतिकरुपं नं थ्व समुदाय नेवा:तय मेमेगु जाति स्वयां त:मिगु जाति ख:। अथे ख:सां नेवा: जाति दुने न्हापानिसें म्हय्या रुपय दमित जुयाच्चंगु जाति ख: ज्यापु जाति। थौया परिवर्तित इलय नं ज्यापू जाति उप्क: धइथें लयताच्च: थें जुया: हे ज्या यानाच्चंगु खनेदु। राजनीतिक व शासकीय ज्ञानया कर्म थुगु जाति दुने दु। पञ्चायतकालय ला राष्ट्रिय पञ्चायतया सदस्यया चुनाव जुइबलय भोटया राजनीतिज्ञ दकलय उप्क: छयलीगु जाति ज्यापु जाति हे ख:। आ: ज्यापुतय दुने नं आर्थिक व शैक्षिक स्तर बांलाना वये धुंकुगु दु। पुलां पुस्ता दुने लयताच्च: बुद्धि दुसां न्हूगु पुस्ताय शिक्षा मिखा चायेका वी धुंकुगु दु। थुज्या:गु अवस्थाय थ:पिनि अस्तित्व नेवा: राष्ट्र दुने ब्यागलं दु धैगु छगू छुमा: ख: - ज्यापु दिवश। ज्यापु दिवश नेवा:तय नितिं नं बांलांगु खँ ख:। थुकिं नेवा:तय दुने विग्रह हइमखु। देय् ला एकात्मक राज्य जुइ मजिल, संघीय राज्य, समानुपातिक प्रतिनिधित्व दुगु जुइमाल धका: स: थ्वया च्वंबलय नेवा: राष्ट्र दुने च्वंगु ज्यापु समुदायं यागु ज्यापु दिवशयात नेवा: प्रदेश दुनेया हे छगू समानुपातिक समावेशी दिवशया रुपय कायेमा: थें च्वं। थुकथं हे थ:थ:गु जातिय दिवश हना: वनेगु तर नेवा: राष्ट्रया मामलाय छगू हे दबुलिइ नेवा: एकता क्यना: नेवा: राष्ट्रात बल्लाकेगु ज्या याये फइगु स्थिति नं दु। थुकियात नं विचा: यायेमा:।

**Admission
Open at**

**BBS 1ST YEAR
(Four Year Course)**

JANADHAR COMMUNITY CAMPUS

Panga 12, Kirtipur, Kathmandu, Nepal

Tel. No. 4330880, 4331982, Email: janadharcampus@gmail.com

ज्वजलपा वाऱ्यो

सल्लाहकार

श्रीकृष्ण महर्जन

प्रकाशक:

नजरराम महर्जन

सम्पादक

श्रीकृष्ण तण्डुकार

ले-आउट:

ज्वजलपा डेस्कटप

संवाददाता

भरत महर्जन, निरजमान सिंह

थाकू

प्रिन्ट स्काई, येँ

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३

फोन ल्या: ४३३३००७, ९८४१४०१०७७

ई-मेल : jwojalapaweekly@gmail.com

सम्पादकिय

जनजातिया सक्रियता

न्हूगु संविधान जारी जुइ धुंका: नेपा:या आदिवासी जनजातितसँ विरोध मया:गु धइगु इमिसं संविधानयात स्वीकार या:गु ख: धका: प्रमुख राजनीतिक दलया नेतातयसं तायेका वयाच्वंगु ख: ।

मधेसी नापं थारुत जक सतक संघर्षय् क्वहां वयाच्वंगु धइगु इमिगु जक असहमति धका: सरकारय् दुथ्या:गु दलया नेतात नापं प्रमुख प्रतिपक्ष दलया नेतातयसं तायेका वयाच्वंगु ख: । तर लिपांगु इलय् वया नेपा:या आदिवासी जनजातिनिसँ नेवा:तयसं तकं न्हूगु संविधानय् थ:पिनिगु अधिकार दुमथ्या:गु खँ न्हयथसँ सतकय् क्वहां वयेगु सुरु यानाह:गु दु । आदिवासी जनजातित नागरिक स्तरनिसँ शीथी मोर्चा व संगठनतपाखें न्हापा राज्य पक्ष थ:पिलिसे या:गु सहमति कार्यान्वयन यायेमा:गु, पहिचानया आधारय् राज्य पुनर्संरचना यायेमा:गुनिसँ मधेसी नापं थारुतयगु जायज मागयात सम्बोधन यायेमा:गु माग याना सतकय् क्वहां व:गु दु । अथे नेवा:त नाप नापं आदिवासी जनजातित नं सतकय् क्वहां व:गु धइगु न्हूगु संविधानपाखें थ:पिनिगु माग सम्बोधन मजगुलिं हे ख: धका: स्पष्ट जूगु दु ।

जनजातित थुगु कथं सक्रिय जुयाव:गुयात इमिसं थ:पिनिगु मुद्दा ज्वना व:गु ख: धका: दलया नेतातयसं थुइकेमा:गु अवस्था दु । मखुसा कन्हय् वना हाकनं जनजातिया मुद्दा व आन्दोलन तच्चया वनेफु धका: आ: हे थुइकेमा:गु अवस्था दु ।

नेवा: जाति व नेवा:या इतिहास

सानुराजा शाक्य

नेवा: जाति:

नेपा:या राजधानी नेपा:गा:या आदिवासी भूमिपुत्रतय् नेवा: धाइ । थौकन्हे नेवा:त संघीयगणतन्त्र नेपा:या फुक्क जिल्लाय् न्यनाच्वंगु दु । नेपाल पिनै भारत, भुटान व अमेरिका लगायत संसारया यक्व देसय् नं नेवा:त च्वनाच्वंगु यक्व दु । अथे ख:सां आदिभूमिया ल्याखं नेपा:गा: व नेपा:गा:या छ्चाख्यरंचंगु धौख्य, भोत, दोलखा, सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट व मकवानपुर लिसेया लागायत नेपालमण्डल धाइ ।

थ्व नेपालमण्डलय् ला:गु नेवा: लागाय् च्वनावयाच्वीं भूमिपुत्र हे नेवा: ख: । थाय्या आधारय् जक नेवा:धैपिं थुपिं ख: धका: कोछी थाकु । नेवा:या परिभाषा संसार न्यंक च्वीं नेवा:तय् क:घाय् फय्मा: । नेवा:संस्कृति नालाच्वीं, नेपालभाषायात मां भाय्कथं छयलावयाच्वीं, नेवा: पह मत्व:तुसे थ:त नेवा: धका:गौरव ताईपिं हे नेवा: ख: (जुजुस १११७:४५) । ११२१ या सरकारी तथ्यांक कथं नेपा:या जनसंख्या मुक्कं २,२७,३६,९३४ दु । थुकी मध्ये नेवा:त १२,४५,२३२ (५.४८५) म्ह नेपालय् दु । मुक्कं नेवा:त मध्ये ५,७८,५४५ म्ह शहरी लागाय् व ६,६६,६८७ म्ह ग्रामीण लागाय् च्वनाच्वंगु दु । नेवा:त अप्ठ: धैथें शहर वजारय् च्वनीपिं धैगु खँ थ्व तथ्यांककथं पाय्छि मजू । थुकथं हे हिमाली लागाय् ६५,२६१ म्ह, पहाडी लागाय् ९,६२,९६३ म्ह व तराई लागाय् १,७७,००८ म्ह नेवा:त च्वनाच्वंगु दु (केतविस ११२८) । थ्व ल्याखं नं नेवा:त विशेष याना: नेपा:या पहाडीलागाय् यक्व च्वनाच्वंगु धैगु क्यं । नेपालय् दुपिं दक्क नेवा:त मध्ये

५८२,३७० (४७.६५५) नेवा:त नेपा:गा:या स्वंगू जिल्ला येँ, यल व ख्वपय् दु ।

नेवा:या इतिहास:

नेवा:या पूर्व रुप नेवार ख: । नेपालभाषाया वर्तमान स्वरुप कथं नेवार या 'र' तंथाय् क्षतिपूर्तिकथं ल्युने विसर्ग छयला: 'वा:' च्वया वयाच्वंगु ख: । नेपालभाषाया थ:गु हे पह:कथं दुवालेबलय् नं 'र' यात 'ल' कथं, 'व' यात 'प' कथं उच्चारण याइगु जूगुलिं थ्व थ्व 'नेपाल', 'नेपार' अले 'नेवाल' छगू हे स्वरुप ख: । इतिहास शिरोमणि बाबुराम आचार्यजुं नं 'नेपार' यापाखें नेवार, नेवाल व नेवा: जूगु ख: धयादीगु दु (आचार्यस १०७३:३) । नेपाल देशया निवासीतय् 'नेवार' धाइगु व 'नेवार' हे नेवा: जूगु ख: धैगु इतिहासकार बालचन्द्र शर्माजुया धापू ख: । बालचन्द्र शर्मा वय्कया सफू नेपालको ऐतिहासिक रुपरेखाय् च्वयादीगु दु- "नेवार खँव:या व्युत्पत्ति थ्व जातिया मूल निवासस्थल, 'नेपाल' यापाखें जूगु ख: । इङ्गलाण्डया निवासी इङ्गलिस वा अफगानिस्थानया निवासी अफगान जूथें नेपालया निवासी 'नेवार' अथवा 'नेवा:' जूगु शंका मदु" ।

नेवा: खँव:नाप स्वाना च्वंगु भीगु देशया नां नेपाल ख: । उकिं देशया नां नाप स्वानाच्वंगु नेपा:या छगूयां छगू जक जाति नेवा: ख: । नेपालय् दुनेया ऐतिहासिक ज्वलंया खँल्हायगु ख:सा दकलय् न्हापा थ्व देशयात 'नेपाल' या नाम खँव छयलात:गु अभिलेख यज्ञा हितिया ख: । इ.सं.६४० या उगु अभिलेख भीमार्जुनदेव व विष्णुगुप्ताया ख: । थुकी कुशली भविष्यतो नेपाल (भूमू) जो धैगु व्यहोरादुथ्याकात:गु दु । थ्व स्वयां १३० दँ न्हय: इ.सं. ५१२ स लिच्छवी जुजु वसन्तदेव पलिस्था यानात:गुतिस्तुङ्गया छगू अभिलेखय् स्वस्ति नैपालेभ्य: धैगु व्यहोरा छयलात:गु ।

डा. कमल प्रकाश मल्लया कथं ड-हे-पा-नेपाल-नेवाल-नेवार नेवा: जूगु ख: (मल्लस ११००:११) । थ्व बारे वय्कलं च्वयादी- Althoughoriginally the word Nep āla<Nhet-p ā signified a

specific clan of herdsmen, in courseof time all the people who came to live in the Nepal valley came to be known as Newāāra<Neāwla<Neb āla<Nepāla -Malla; 1981:19_ 'नेपाल' या नेवाल, नेवार व नेवा:जूव:गुली विवाद मदु ।

फ्रान्सेली इतिहासविद् सिल्भां लेभिया कथं या:त नेवार खँव: नेपालपाखें व:गु जुलया:त नेपाल धैगु जातिया नामं व:गु जुल - ŪEither new āra derives its origins from the wordnep āla or that Nepal owes, on the contrary, her name to the Sanskrit adaptation oflocal ethnicÆ -Levi; 1905:I:222-223_=

भाषाशास्त्री सुनीति कुमार चटर्जीया कथं तिब्बती वर्मनभाय् ल्हाइपिं थौया नेवा:या पुर्खातयपाखें हे नेपाल खँव: व:गु ख: -ŪIt would appear, however, thatthe name came from that of a Tibeto-Burman speaking tribe, the ancestor of the presentday Newar people...=Ū -Chatterjee; 1974:64_=

नेवार खँव: नेवा:त थ:पिसं थ:पिन्त छय:गु मखु । छगू इलय् नेपा:गा:या पिनै व:पिसं स्वनिग:यादुनेच्वीं मनुतय् छयलीगु विशेषण जक ख: । उकिं थ्व खँव: छयलात:गु यक्व पुलांगु दसि लुयाव:गुमदु । 'नेवार' खँव: गोरखाया जुजु रामशाहं यलया नेवा:तय् बनेज्या याय् गोरखाय् यंकू ई ६६९ दँलिपातिनि छयलाबुलाय व:गु ख: । "æIn records the term ŪNew āraŪ came to be used since the17th century or a little earlier, and the people using this term in their writings wereoutsidersæ -Regmi; 1965:12_=...नेवार' खँव: अभिलेखय् दुथ्यागु दसिकथं येँया जुजु प्रताप मल्ल७७४ दँया हनुमानढोकाया ल्हँपती छयलात:गु ख: । उगु ल्हँपती च्यायात:गु 'नेवार' खँव: जातिविशेषयात धाय् त छयलात:गु मखसे भाषा व लिपियात 'नेवार' भाषा व 'नेवार' लिपि धका: छयलात:गु ख: (वज्राचार्यस १०९५:२११) ।

नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति जागरण अभियानय् किपूमितय्गु व्यापक सहभागीता

नेवा: प्रदेशय् आदिवासी जनजाति जागरण अभियानय् किपूमितय्गु व्यापक सहभागीता जूगु दु । वंगु २३ गते शान्ति वाटिका रत्नपार्कय् जूगु उगु प्रदर्शन ज्याभ्व: किपूया पत्रकार श्रीकृष्ण महर्जन न्ह्याकादीगु ख:सा ज्याभ्व:या कजि किपूमि अर्जुन महर्जन ज्याभ्व: घोषणा यानादीगु ख: । अथे हे नेवा: नाप आदिवासी जनजातियसं थ:पिनिगु हक अधिकारया निरति संघर्षय् क्वहां वनेमा:गु खँव आदिवासी जनजातिया न्हयलुवा पद्मरत्न तुलाधरं न्ववानादीगु ख: । उगु प्रदर्शनय् किपूमिपिं राजेन्द्र महर्जन, नजरराम महर्जन, रामभोला महर्जन, सरलगोपाल महर्जन, कुलबहादुर महर्जन, अष्टमान महर्जन, अष्ट मानन्धर, केशरत्न बज्राचार्य, पञ्चनारायण महर्जन लगायतयापिं सहभागी जुयादीगु ख: ।

नगांया धाल्वा खाकेगु जात्रा

रस्मी महर्जन

नेवा:तयसं हनावयाच्चपिं अजिमा द्यपि मध्ये छम्ह द्य:ख बालकुमारी द्य: । बालकुमारी अष्टमातृका दुने ला:म्ह छम्ह द्य:ख: । थ्व बालकुमारी अष्टमातृकाय् च्याम्ह द्य:यात तान्त्रिकम्ह द्य: कथं काय्गु या: । बालकुमारी ह्याउगु वर्षम्ह द्य:खसा: थ्वया बाहान म्हयखा ख: । अथेहे थ्व बालकुमारीया प्यपा:ल्हा: मध्ये छपा ल्हा:तय् खड्ग, मेगु ल्हा:तय् खड्वाङ्ग, व छपा ल्हा:तं पाता: ख्वला: ज्वनात:गु दु । नेवा: गामय् थाय्थासय् बालकुमारी द्य: या जात्रा ब्यागल ब्यागलं इलय् हे जुयाच्चंगु दु । थथे बिभिन्न थासय् दयानं यल व थिमिया बालकुमारी तसकं प्रख्यातम्ह कथं नालात:गु दुसा किपूया पांगाया च्वंम्ह बालकुमारी द्य:यात न नां जाम्ह कथं काय्गु या: । खय्तला हरेक थासयाम्ह द्य: व थाय्या रक्षाया लागि हे स्थापना यानात:गु ख:सां व थासय दुम्ह द्य:या स्थान न त:धनाच्चनी । उकि हरेक थासया द्य:या जात्रात थ:थ:गु पह कथं न्ह्याका वयाच्चंगु दु ।

किपू, पांगा व छुंगा दथुसं च्वंगु नगांमय् नं देय्या रक्षाया नितिं छम्ह द्य: स्थापना यानात:गु दु । व द्य:ख: नगांया बालकुमारी । थ्व नगांया बालकुमारी द्य: या जात्रा न्ह्यगां जात्राया छगू जात्रा ख । न्ह्यगां जात्राय् दुने ला:गु थ्व नगांया बालकुमारी जात्राया थ:गु हे पह: दु । थुगु जात्रा मेमेगु थासया जात्रासिवें भचा पा:गु खनेदु । खय्तला नेवातयगु अक्व: ये थासय जात्राया मू ज्याभ्रवत चान्हयहे जुइगु ख: । अथेहे थ्व नगां देय्या बालकुमारी जात्रा नं शुद्ध चान्हय जुइगु जात्रा ख: । थ्व जात्रा गुवलें निसे शुरु जुल धैगुया तिथि प्रमाण आ:तक मलूगु कारणं जात्रा मध्यकालय् न्ह्या:गु ख:ला धका: अनुमान यार्छिं । बालकुमारी जात्रायात क्वय् न्हयथना कथं थीथी पक्ष दुवाले छिं ।

नीतै: नीतै धैगु जात्रा प्यन्हु न्ह्य: याइगु छगू कथं:या पुजा ख: । नगांया बालकुमारी जात्रा थिलाथ्व बखुमद अष्टमीखुन्हुनिसें शुरुजुइगु खसां थुकिया छुमा

थिलाथ्वं पञ्चमी खुन्हुजक यागु खनेदु । थ्व नीतैखुन्हु भेलुथ्वं थुइगु ज्या न्ह्यज्याइ । नगांया थुगु जात्रा न्ह्याकेया नितिं नगांया देय्गुथिया दुज: त मध्ये प्यम्ह दुज:तय्त दैयदँस छसिकथं जात्रा पा: बिइगु यानात:गु दु । थ्वहे प्यम्ह पा:ला मध्ये थकालिम्ह दुज:यात जात्रा पा:ला: अलय् मेपिं स्वम्ह पा:ला: सहायक पा:ला: कथं मू पा:लायात माक्व ग्वाहालि याय्गु याइ । भेलुथ्वं थुइत प्यम्ह जात्रा पा:ला:त मध्ये मूपा:ला:या छैय् सुथ न्हापां वं थिला: सुचुकुचु याना म्व: ल्ह्या विधिवत पुजायाना भेलुथ्वं थुइगु ज्या याइ । पा:ला:त मुना भेलुथ्वं थुइगु ज्या याइ । थ्व भेलुथ्वं थुइ सिधय्का: भेलुयात सुयागु प्यचा: दय्का भेलु विकी अलय् भेलुयात प्यम्ह पा:लापिन्स थकालिनिसें पालम्पा: समय धाला थना पुजा याइ । पुजा याइबलय् प्यम्हसेन छग: छग: खैय् स्याइ । पुजा सिधय्का: सकलें च्वना समय बजि नया: भेलु थुइगु ज्या क्वचाय्की । सामान्य रुपं थ:थ:गु छैय् थुइगु थ्वं बुकेत म्होतिं निवा: मा: तर था जात्राया लागि थुइगु भेलुथ्वं पंचमी खुन्हु थुया दशमीखुन्हु हे क्वकाय् योग्य जुइ । न्हापा न्हापा जूसा नीतैखुन्हुनिसें द्य:पि उखेथे खेवं जूइमज्यु धाइगु चलन दु । तर थौकन्हे थुकियात उलि मान्यता ब्यूगु खनेमदु ।

छव्यलाभू : थिलाथ्व सप्तमीखुन्हु छव्यलाभू माने याइ । थुखुन्हु सकल नगांमितय् थ:थ:गु छैय् छव्यला दय्का माने याइसा थुखुन्हु हे त:खा नं खुनेगु ज्या जुइ । थुखुन्हु जात्रा पा:लाम्हसि थाय् देय्गुथिया नाय:, गुरुजुं व जात्रा पा:लात च्वना छव्यलाभू मानेयाइ ।

मूया : जात्राया मूर्दि अथवा मूया: धैगु थिलाथ्व अष्टमी बखुमद:खुन्हु ख: । थुखुन्हु न्हिनय् मू जात्रा पा:लाया छैय् जात्राया लागि चतांमरि (चौमरि) छुइगु ज्या जुइ । थ्व मरी देय्गुथिइ च्वपि दुजं पिनेगु लागि प्रसाद कथं दशमी खुन्हु इनिगु याइ । उकि न्हापा न्हापा स्वयां दैयदस आपा मरि छुइमा: । छम्ह दुज:यात निपा मरिकथं छुइगु यानात:गु दु । थ्व दक्व गुथि नाय: नं अष्टमीखुन्हु हे लना काय्गु याइ । थथे लनाकाइबलय निपा मरिया १ किलो दरं थुगुसी ३० किलो अथवा ३० ज्व: मरि लना काय्गु या:गु ख: । अथेहे थुखुन्हु चान्हय धाल्वा खाय् पा:पिं न्याम्ह मनूत जात्रा पा:लाय छैय् सनिइलय्

वया कौला काय्कथं चतांमरि निपा व छव्यला तया थ्वं अय्ला त्वंकेगु चलन नं दु । थथे यानात:गु या अर्थ जात्रा पा:ला नं धाल्वा खाईपिं म्हसीके कथं खय्मा: थुखुन्हु सनिइलय् नगांया लाछिइ च्वंगु द्य: छैय् थापना याना त:म्ह बालकुमारी द्य:यात खतय् तया: थीथी बाजा थाना जात्रा याना पीगनय् थापना याय् यनी

थथे द्य: पित हे न्ह्य: द्य: छैय् न्ह्य:ने च्वंगु फल्वा न्ह्य:ने ग्वंसि मिं च्याकी । थ्व मिं अष्टमिखुन्हु बहनिनिसें नवमी खुन्हु तक च्याकी । थथे च्याकेत दक्व नगांमय् छेँखौं छका: छका: सिं तयहय्मा:गु चलन दु । थनया मू जात्रा स्वय्गु धैगु मध्य चान्हय ख: । थ्व जात्रा चान्हय् याइगुया मू हुनी धैगु थुगु जात्राया मू विशेषता कथं कयात:गु धाल्वा खाकेगु ज्या विधिवत रुपं चान्हय होम याना सम्पन्न याय्मा: धैगु मान्यता दु । थुकथं बाजागाजा सहित जात्रा याना बालकुमारी द्य:यात पीगनय् गर्भस्थानय् थापना याय् धुनेवं थ्वहे थीथी बाजा ज्व:ना जात्रा पा:लाया छैय् च्वंगु भेलु पीगनय् हय्गु ज्या प्रतिमा ख: । थथे भेलुयात पीगनय दिक्कें हाकन थ्वहे बाजागाजा जात्रा मूपा: लाया छैं थासं वइगु विपेश पुजायात लस्व:वनेगु याइ । थ्व जात्रा पा:ला पाखें ह:गु पुजा पीगनय् थ्यनेव: विधिवत रुप बालकुमारीयात पुजा याय्गु ज्या शुरु याइ । थ्वहे पुजाया सिलसिलाय बालकुमारी द्य:यात छम्ह हाकुम्ह दुर्गाका बलि बिइ । थुकथं विधिवत पुजा सिधय्का: जात्राया मू आकर्षक कथं कयात:गु जात्रा “धाल्वा खाकेगु” ज्या न्हयाकी ।

थ्व धाल्वा खाकेगु जात्रा नगांमय् जक मखु दक्षिण भेगया हे मू आकर्षक जात्रा कथं कयात:गु जात्रा ख: । थ्व जात्रा गुवलेंनिसें शुरु जुल अथवा थुकिया सांस्कृतिक व तान्त्रिक उपादयता अभ्न छगू अनुसन्धानया हे विषय जुयाच्चन तिनि । तर थ्व जात्रा न्हयगां जात्रा लिसे स्वापू दुगु कार णं याना न्हयगां जात्रा मल्लकालय् शुरु जुगुलिं थ्वन उगु इलय् शुरु जुल जुइमा धैगु मान्यता दु । थथे चान्हय होम वा यज्ञ याना गांमय् स्यंकेत वपिं भूत, प्रेत, पिशाच आदियात ख्याना छव्यगु नितिं योगिनी जागे याना याइगु जात्रा जुया थुकियात योगिनी खाकेगु जात्रा नं धाइगु ख: । थ्व थे जा:गु जात्रा थ्व भेगय् गनन

मदुसां थ्व जात्राया विधि व उद्देश्य भचाभचा मिलेजू कथं यलय् पान्जु नकिं धका: योगिनी खाकेगु चलन दु । यलय् जावलाखेलय् करुणामयया भोटो क्यनेगु जात्रा छन्हु न्हय: चान्हय् पान्जुपिनि कलापिं १२ निसें १६ जना तक च्वना थथे होम याना जा ह्वला: खाकीगु ख:सां थन थें ल्हातय् धाल्वा धा:सा दइमखु ल्हा: बिन्ति जक याका तइ थथे पान्जु नकिं खाइगुया मू हुनि धैगु करुणामययात कामाक्ष्यपाखे नेपाल ह:बलय् वयात कामाक्ष्य कामरुपय् लित व्वना यंकेत करुणामयया मां नापनाप भूत, प्रेत पिशाचत न यक्व दुहा व:गुलिं थुपि पाखे बचे याना लित मछ्वय्गु हुनि याना थ्व पान्जु नकिं खाकूगु ख: धैगु धापू दु । उकिं थ्व पान्जु नकिं खाकेगु व नगांया धाल्वा खाकेगु चलन छगू हे मखुसां थुकिया उद्देश्य धा:सा उथेंउथें खनेदु । नगांया थ्व धाल्वा खाकेगु स्यनेगु ज्या न्हापा न्हापा यलया गरुजुपिं पाखें हे जुयाच्चंगु खं धैगु न्यनेदु तर आ: वया थ्व स्यनेगु ज्या किपूया हे गरुजुपिं पाखें नगांया देय्गुथिया खसालय् सकल गुथिया छम्ह छम्ह दुज: कया निन्हुतक धलें दना: स्यनेगु ज्या जूगु ख: । अनलिपा थ्व स्यनेगु ज्या या:गु मर्दुनि । थथे धाल्वा खाकेगु स्यनेगु भ्रवलय् तान्त्रिक शक्तिया नं उपासना जूगु खनेदु । उकिं धाल्वा खाकेगु धैगु हे छगू तान्त्रिक शक्ति ख: धका: धार्य्छिं ।

धाल्वा खाय् पा:पिं न्याम्ह योगिनीपिं बालकुमारी द्य:या न्ह्य:ने होम यानात:गु थासं जवंखवं थकालिनिसें फयतुकी । न्याम्हसित न्यापा पुजा: व: व छग: छग: सुकुन्दा न्ह्यच्याकी । गुरुजु धा: कथं न्याम्हसिनं थ:गु न्ह्य:ने गुरुमण्ड दय्का पुजा याइ । गुरुजु पुजा याय्गु क्रमय थुपिं न्याम्हसित बेतालिं चिका: सिन्ह: तिका: जाकिं पुजा याना: ताय् नं लुइ अलय् स्वांमा: क्वखाय्की ।

थथे दक्व पुजा सिधय्का: थीथी वस्तु तयात:गु गथेकि थ्वं, अय्ला, हि, दुरु व धौ दुगु धाल्वाय् दाफा स्वां कचा, कलिह स्वां, बौ स्वां, त्वा: स्वां तयात:गु न्याग धाल्वा न्याम्हसिया ल्हातय् ल:ल्हानाबिइ । थथे ल:ल्हाइबलय् गुम्हसित छु तयात:गु धाल्वा लाइ धैगु सिइमखु । थथे धाल्वा ल:ल्हाना गुरुजु बालकुमारी द्य: थास स्वाना हयात:गु पसुका न्याम्हसित ल्हातय् हंकि । अनलिपा गुरुजु ता:या तालय चचा: हालेगु शुरु याइ । उखें काँ बाज पुया हइ अलय् नायखिं नं थानाहइ । धाल्वा खा:पि बुलुबुलुं

खानाहइ । ता: व चचा:या तालय् छुं ई लिपा धाल्वाय् तयात:गु वस्तु पिने हे पिहां वय्क धाल्वा खाईपिं खाइ । थथे धाल्वा खाकेगु ज्या भण्डै १५ निसे २० मिनेट तक जुइ । चचा: हाले क्वचाय्का गुरुजु धाल्वा खाना च्वपिन्त जाकिं पुजायाना धाल्वा खाकेगु दिकी यदि अन स्व: वयाच्चपिं सुं एकाग्रह जुया: धाल्वा खाकेगु स्यनात:पि मनूत खा:त धा:सा गुरुजु दकले न्हापा वयात जाकिं पुजा याना खा:गु दिकी अनलिपा तिनि धाल्वा खानाच्चपिन्त दिकेगु ज्या याइ । थथे स्व:वपिं मनूत खा:पिं नं दु । सुथसिया ३(४) ता इलय् पुजा क्वचाइ । धाल्वा खाकेगु ज्या सिधय्का धाल्वा खाईपिन्त, गुरुजुपिन्त अलय् स्व:वया च्वपिन्त चतांमरि, समय बजि प्रसाद कथं इनाबिइ । थुकथं मूया:या दक्व ज्या क्वचाइ । थथे समय नये क्वचाय्वं भेलुयात पीगनं कुबिया भइख्य: धैगु थासय् दिकि यकी । थ्व थाय् धैगु खलव ख: । थौकन्हे थ्व थासय् छैय् जाये धुंकल तर द्य:या लँधका: आ:तक नं लँ छपु त्वतात:गु दनि । थ्व थासं दशमीखुन्हु सुथय् न्हापां लाछि द्य: छैय् न्ह्य:ने हाकनं कुबिया तय्यंकी ।

सिन्ह:या :मूया:या कन्हेखुन्हु सिन्ह:या: जुइ । थुखुन्हु सुथय् न्हापा

निसें दक्व छेँखा वय् कथं पीगनय् पुजा वइ । थुखुन्हु मन दुपिनि चाक: मत व द्य: न्ह्यने च्वना देवा च्याकेगु याइ । अथेहे भाकला याना त:पिनि हँय, दुगु नं द्य:यात बलि बिइगु याइ । न्हिनय पाखे देय्गुथिया नाय:या थास सरकारी पुजा कथं वइ । नवमीखुन्हु बहनीपाखे हाकनं थीथी बाजा गाजा सहित बालकुमारीयात खतय् तया जात्रा याना क्वत हइ । थथे द्य: क्वत हइबलय द्य:यात विपेश पुजा बिइगु वा चाक: मत च्याकेगु मन दुपिनि थ: थाय् छैय् न्ह्य:ने चाक: मत च्याका विशेष पुजा याय्गु नं चलन दु । थथे जात्रायाना ह:गु द्य:ख:यात नगांमय् क्वय्च्वगु चीवहा:या न्हय्ने दिकी । अनलिपा देय्गुथिया थकालि अर्थात देय् थकालि व वय्क:या नकिंया छेँ बाजासहित पुजा हया थुपिं थकालि थ:म्ह हे पुजा बिया वयकपिन्स द्य:यात बसालाया द्य: छैय् द्य: दुकाय्गु ज्या याइ । अथे ख:सां थौकन्हे देय् थकालिपाखें पुजा मह:से मू पा:लाया छेंसं पुजा हय्गु या:गु दुसा जात्रा मू पा:ला नं हे द्य: दुकाय्गु चलन यात । द्य: दुकाय् धुंका: गुरुजु, देय् गुथिया नाय: व जात्रा पा:लात प्यम्ह च्वना न्ह्यथखुन्हु बालकुमारी द्य:यात बलि बियात:गु दुगुचाया सिइका:भू याइ । थुकथं नगांया बालकुमारी द्य:या जात्रा क्वचाइ ।

दशमी : दशमी धैगु जात्राया अन्तिम दिन ख: । थुखुन्हु देय्गुथिया दुज: त दक्व चपा:लय् मुना: सहलह याय्गु ज्या जुइ । थुखुन्हु न्हापिं गुथियार दुकाय्गु ज्या याइ । अथेहे छुं विषयलय् निर्णय याय्मा:गु द:सा सहलह याना निर्णय याय्गु ज्या नं याइ । थ्वया लिपा गुथियारपिन्त गुथि व्वना: जात्रा पा:ला नं अष्टमीखुन्हु छुनात:गु चतांमरि, भ्वय् व्वं व भेलुथ्वं प्रसाद कथं इनी । अलय् थुखुन्हु हे मेगु दैयात जात्रा पा:ला क्व:छीगु याइ । थुकथं नगां जात्राया दक्व ज्याखं थनं हे क्वचाइ ।

बहुराष्ट्र राज्य व संविधान संशोधनया सवाल

श्रीकृष्ण ज्यापु

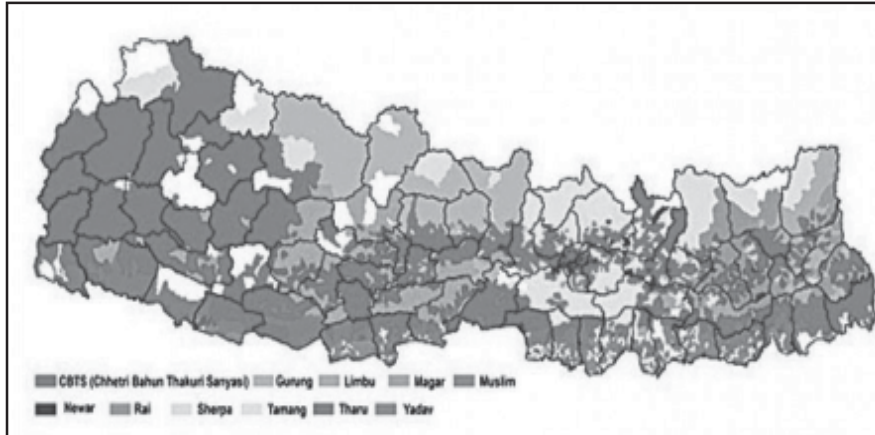
मुलुकय् आ:वया नेपा: बहुराष्ट्र राज्य यायेगु जिउ ला कि मजिउ धका: न्हूगु कथंया बहस क्वय् थ्यंक हे क्वहां व:गु दु । नेपा: एकात्मक र ाज्य ख: ला कि बहुराष्ट्र राज्य ख: धका: न्हापाया संविधानसभापाखें तयार या:गु राज्य पुनर्संरचना तथा राज्य शक्ति बाँडफाट समितिइ सहलह मजगु धा:सा अवश्य नं मखु । अवले कांग्रेस व एमाले बाहेक एकीकृत माओवादी नापं पहिचान पक्षधर मधेसवादीनिसं जनजातितयगु प्रतिनिधित्व यानाच्वंगु राजनीतिक दलया सभासदतयसं तकं नेपा: एकल राज्य मखु बहुराष्ट्र राज्य जुइमा: धका: बहस या:गु ख: । तर लिपांगु इलय् वया एकीकृत माओवादीं तकं नेपा:यात बहुराष्ट्र र ाज्य घायेगु त्व:ता: ह:गु दु ।

अले राज्य पुनर्संरचनाया नितिं राजनीतिक दलतयसं हे गठन या:गु राज्य पुनर्संरचना सुभाब आयोगं तकं नेपा: बहुराष्ट्र राज्य जुइमा: धका: मत बिउगु ख:सा अनं लिपा थुगु मुदायात कया खास हे बहस मजुयाच्वंगु ख: । जब वर्तमान सरकारया नेतृत्व यानाच्वंगु एमालेया विशेष भेलां नेपा:यात बहुराष्ट्र राज्य घोषणा याये फइमखु धका: निर्णय यात, अवलेनिसं थुगु विषययात कया बहस तीव्र जुयाव:गु दु ।

आ: वया नेपा:या राजनीतिसम्बन्धी चासो तइपिन्सं धात्थें नेपा:यात बहुराष्ट्र राज्य धका: घोषणा यायेगु पायछि जुइ ला कि मजुइ अले एमालें उकियात कया छाया विरोध या:गु नापं आन्दोलनरत मधेसी मोर्चांनिसं आदिवासी जनजातितयसं छाया बहुराष्ट्र राज्यया वकालत याना वयाच्वंगु ख: धइगु विषययात कया चासो तयाह:गु दु ।

थ:गु हे भाषा, सस्कृति, मनोविज्ञान, भूगोलनिसं ऐतिहासिक पक्ष दुगुयात राष्ट्र धाइगु ख: । आ: नेपालय् पहिचानसहितया संघीयताय् वनेगु अले प्रदेशत निर्माण यायेगु धइगु हे नेपा:यात बहुराष्ट्रिय राज्य दयेकेगु ख: ।

संविधानसभां जारी या:गु न्हूगु संविधानं नेपा:यात बहुराष्ट्र राज्य धका: घोषणा या:गु मदु । संविधानया धार ३ सं बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक विशेषतायुक्त, भौगोलिक विविधताय् दुगु समान आकाक्षा व नेपा:या राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, अखण्डता, राष्ट्रिय हित तथा समृद्धिप्रति आस्थावन जुया एकताया सूत्रय् आबद्ध फुक्क नेपा:मि जनता

समष्टिया रुपय् राष्ट्र ख: धका: उल्लेख यानात:गु दु । अथे हे संविधानया धारा ४ सं नेपा: र ाज्ययात नेपा: स्वतन्त्र अविभाज्य, सार्वभौमिकतासम्पन्न, धर्म निरपेक्ष, समावेशी, लोकतन्त्रात्मक, समाजवाद उन्मुख, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य ख: धका: उल्लेख यानात:गु दु । थुगु कथंया परिभाषायात स्वयेगु भवलय् नेपा:यात बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक व बहुसांस्कृतिक राज्यया रुपय् स्वीकार या:गु खने मदु । थुकिं नेपा: बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक व बहुसांस्कृतिक अवस्थायात न्ययव्वाकेगु ज्या या:गु खने मदु । सामान्यतया राष्ट्रयात सांस्कृतिक इकाइया अर्थय् राज्ययात राजनीतिक इकाइया अर्थय् व देयूयात भौगोलिक इकाइया रुपय् थुइकूगु खने दु ।

वास्तवय् बहुराष्ट्र राज्यया सवाल धइगु संघीयता नाप स्वानाच्वंगु विषय ख: । एकात्मक राज्यय् एकात्मक अर्थात छगू जक राष्ट्र जुइ । संघीयताय् धइगु ला थीथी राष्ट्रतयगु दथुइया र ाज्य ख: । राज्यय् दुने व्यवस्थापिका, कार्यपालिका व न्यापालिका दइ । अले राज्य दुने व्यागलं व्यागलं कथंया राष्ट्र दइ । व हे राष्ट्र राष्ट्रया दथुइ नं साभा राज्य दइ । उकियात हे बहुराष्ट्रिय राज्य धाइगु ख: ।

पहिचानसहितया संघीयताय् वनेगु धइगु नं व्यागलं व्यागलं कथंया राष्ट्रया आधारय् संघीयताय् वनेगु धा:गु ख: । नेवा: छगू जाति मखु राष्ट्र ख: । थीथी जातिया मंका: रुप धइगु हे नेवा: राष्ट्र ख: । थ:गु हे भाषा, सस्कृति, मनोविज्ञान, भूगोलनिसं ऐतिहासिक पक्ष दुगुयात राष्ट्र धाइगु ख: । आ: नेपालय् पहिचानसहितया संघीयताय् वनेगु अले प्रदेशत निर्माण यायेगु धइगु हे नेपा:यात बहुराष्ट्रिय राज्य दयेकेगु ख: ।

सामाजिक समुदाययात जक दुमथ्याकूसे युवा, किसान, मजदुर, श्रमिकनिसं खस आर्यतयत तकं

दुथ्याकूगुलिं सत्तारुढ दल व प्रमुख प्रतिपक्ष दलया नेतातयगु नियत वास्तवय् पहिचान, संघीयताया विरोधी जक मखु उत्पीडित सामाजिक समुदाय अर्थात जाति, भाषा, भूगोल, संस्कृतिया ल्याखं ल्यूने लानाच्वपिन्त न्हय:ने यंकेगु नितिं मयासे गोलमोटोल यायेगु ज्या या:गु दु । पाकिस्तानय् प्यंगू राष्ट्रियता दु । उकिं पाकिस्तान बहुराष्ट्रिय राज्य जगू दु । अथे हे भारत नं थीथी पहिचानया आधारय् प्रदेशत दुगुलिं बहुराष्ट्रिय राज्य जगू दु । अमेरिकानिसं क्यानडालगायतया देय् बहुराष्ट्रिय राज्य ख: । अन पहिचानया आधारय् प्रदेशत निर्माण यानात:गु दु । अथे हे एकल राज्य धइगु छगू जक जातिया अधिकांश मनूत च्वनाच्वंगु अर्थात अध्यधिक मनूत छगू जक जातिया बसोबास दुगु राज्य धइगु एकल राज्य जुइगु ख: । गथे कि अष्ट्रिया, जर्मनीलगायतया देय् ख: ।

उकिं छु सिइकेमा: धा:सा वास्तवय् राष्ट्र धइगु छगू भूगोलय् केन्द्रित जुयाच्वंगु ऐतिहासिक, सांस्कृतिक रुपं जक मखु थ:गु हे भाषा दुगु जाति ख: धका: थुइकेमा: । अले उगु जातिया नामं हे, उगु राष्ट्रया नामं दयेकीगु प्रदेश धइगु हे पहिचानसहितया प्रदेश ख: । थुगु ल्याखं स्वयेबलय् वास्तवय् एमालें पहिचानया आधारय् प्रदेश निर्माणयात तप्यंक हे अस्वीकार याना न्ह्या: वनेगु योजना कथं हे बहुराष्ट्रिय र ाज्ययात अस्वीकार याना वनेगु धका: घोषणा या:गु खयेमा: धका: धायेछिं । वर्तमान सरकार या नेतृत्व याना वयाच्वंगु एमालें पहिचानया आधारय् प्रदेश निर्माण यायेमा: धाईपिन्त हाथ्या बिइगु ज्या या:गु धका: थुइकेमा: ।

थुगु हे कथं नेपा:या राजनीतिइ मेगु छगू बहसया विषय जुयाच्वंगु धइगु तत्कालीन अवस्थाय् सुशील कोइरालाया नेतृत्वया सरकार संविधान संशोधनया नितिं धका: पेस या:गुया

सवाल ख: । कोइरालाया नेतृत्वया सरकारया इलय् संशोधन प्रस्तावयात संसदया दुई तिहाइ बहुमतं पारित यायेत तयार मजगू एमाले आ: वया उकियात स्वीकार याना वनेगु कथंया तयारी या:गु दु । उगु प्रस्तावय् संविधानया धार १४२ सं सामाजिक न्याय्या हकय् (१) सामाजिक रुपं ल्यूने लानाच्वंगु मिसापिं, दलित, आदिवासी, आदिवासी जनजाति, मधेसी, थारु, अल्पसंख्यक, अपांगता जूपिं मनूत, सीमान्तकृत, मुस्मां, पिछडा वर्ग, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, युवा, किसान, श्रमिक, उत्पीडित, ल्यूने लानाच्वंगु लागाया नागरिक नापं आर्थिक रुपं विपन्न खस आर्ययात समावेशी सिद्धान्तया आधारय् राज्यया निकायसं सहभागिताया हक जुइ धका: उल्लेख यानात:गु दु । अले थुगु धाराय् समावेशीया न्हय:ने समानुपातिक धका: उल्लेख यायेगु प्रस्ताव यानात:गु दु । थुगु धारा व संशोधनयात कया स्वल धा:सा वास्तवय् समावेशीया नामय् गोलमोटोल याना हाकन युवा, किसान, मजदुर, श्रमिक नापं थीथी नामं खय् ब्रम्हत हे वयेगु कथंया योजना दयेकात:गु खने दु ।

अन्तरिम संविधानं सामाजिक रुपं समावेशीया नितिं आदिवासी जनजाति, मधेसी, मुस्मां, दलित नापं याना मुक्कं ७ गू समुदाययात जक उल्लेख यानात:गु ख:सा आ: वया गोलमोटोल याना १७ गू पुच:या समावेशी यायेगु धका: उल्लेख या:गु दु । अले संशोधनया प्रस्तावय् व हे १७ गू पुच:यात समानुपातिक समावेशी यायेगु धका: धा:गु ख: । थुगु कथं सामाजिक समुदाययात जक दुमथ्याकूसे युवा, किसान, मजदुर, श्रमिकनिसं खस आर्यतयत तकं दुथ्याकूगुलिं सत्तारुढ दल व प्रमुख प्रतिपक्ष दलया नेतातयगु नियत वास्तवय् पहिचान, संघीयताया विरोधी जक मखु उत्पीडित सामाजिक समुदाय अर्थात जाति, भाषा, भूगोल, संस्कृतिया ल्याखं ल्यूने लानाच्वपिन्त न्हय:ने यंकेगु नितिं मयासे गोलमोटोल यायेगु ज्या या:गु दु । उकिं आ: संसदपाखें संशोधन यायेगु धा:गु प्रस्तावय् स्वयेबलय् बांला:थें च्वंसां वास्तवय् उत्पीडित समुदाययात अधिकार बिइगु नितिं जुइमखु धका: धायेछिं । थुगु कथं नेपा:या आदिवासी जनजाति, मधेसीनिसं उत्पीडित समुदायया नितिं गुगु कथं बहुराष्ट्रिय राज्य जुइमा:गु व राज्य समानुपातिक समावेशी प्रतिनिधित्व जुइमा:गु नापं मौलिक अधिकार जुइमा:गु ख: अथे मजूसे उकिया अ:ख: उत्पीडित समुदाययात भुन समस्या जुइकेगु कथं वनाच्वंगु दु धका: थुइकेमा:गु अवस्था दु ।

किपूया गथु प्याखं (गं मखा:गु प्याखं)

सफू बजारय् पिदने धुंकूगु दु थ:गु प्रति सुरक्षित यानादिसं

सफू दइगु थाय्

- १) खपया च्याम्हसिंहया स्टेशनरी पस: (श्याम सुन्दरया पस:)
- २) खप कमल विनायकया स्टेशनरी पस:
- ३) किपूया सत:क्वया स्टेशनरी पस:
- ४) किपूया देय् पुगूया बाघभैरव स्टेशनरी पस:
- ५) किपूया पांगा दोवाटोया किपू बूक प्वाइट
- ६) यैया भोताहिति नातिबज्रया पस:

७) यैया कुलाभुलिइ च्वंगु मंका: धुकू पस:

८) यल, यल ध्वाखा अर्जुन स्टेशनरी पस:

९) कीर्तिपुर सन्देश वा:पौ व ज्वज्वलपा वा:पौया ज्याकू निखासि किपू, फोन नं. फोन नं.: ४३३३००७, ९८४९४०९०७७

९) स्वापू नितिं मेमेगु फोन नम्बर: ४३३४०९३, ९८४९७५२५८३, ९८४६०४६९२३९

मू

सच्छि तका जक (१००/—)

साहित्य/चिनाखं

म्हगस

नाति महर्जन

द्यचपा, पांगा

छु याना चवनेगु थौं देशय् भीपिं
न्ह्याइपुगु म्हगस स्वयेत जक
तिमिला थीथु म्हगस जक खंका:
धरति हे कुतुं वये मायेक

छु स्वयेगु पू मवनीगु म्हगस
म्वासां म्वासां ई जक फुक
म्हगस जक क्यना थ्व सरकारं भीत
तया तल छछा नये मखंक

छु यात ग्व गणतन्त्र सरकारं
थुलिमछि दत देशय् ज्या आ: तक
जनतायात ध्वंलाना क्यना तल
फुसुलूगु म्हगस जक

छु हाला जुइगु भीपिं थन वेंय् थें
न्ह्याक्क हा:सां मतापिं नेता जक
न्हय्पं लिक्क कहां पूसां ताइमखु
सकलें ता ख्वायेत जक

छु या:गु दु इमिसं देशय् थौं तक
सुथाला:गु आ: छुं छक
जनता ह्याक्व खया हाला जूसां
याना जुल मतासू जक

मतासू याना जुइवं त्व:तां जिउला
ल्वायेमाल भीगु अधिकार कायेत
भी नं आन्दोलनय् न्ह्या: वनेमाल
विइ धा:गु नेवा: राज्य कायेत

गन च्वं वनेगु नेवा:त भीपिं
नेवा: राज्य भीत मदयेक
विइ धाये धुंकूगु नेवा: राज्य काये मफुत कि
चवनेमाली शरणार्थी थें जुइक

गन वन भीगु नेवा: राज्य धा:गु
सुना सुचुका तल थौं तक
हलिमय् छु ख्वा: व्वया जुइगु
नेवा:तय्गु म्हसीका ह मदयेक

भीगु संस्कृति भीगु म्हसीका
वचे याना तयेत छक:
ल्वाना जीला लाका जीला
काये माल नेवा: राज्य भीत

छु दत ग्व जुजु पितना भीत
सुविधा अधिकार आ: तक
छम्ह जुजु मफु मफु पितने धुन
आ: न्हूपिं जुजु जूव:पिन्त तया तयेगु गवले तक

देशया लागि सहिद जूपिं
लुमंके व सपुततय्त
इमिसं क्यंगु लैपुइ वनेमाली भी
नन्म भूमिया रक्षा यायेत

किपूया न्हापांगु पत्रिका लूनिभा:पाखें ल्हयया थुमित भश्म याये मा:गु दु

च्वमि :- वासुदेव 'गुन्दु'

फ:सा ख्याय्, मफुसा ग्याय्
धंगु ज्वना नीति
च्वमितय्गु हिन्
छपु छपुइ च्वंगु हि माला:
त्वना ल्हवकाच्वपिं
थनया प्रत्येक सुल्पात
कुच्चा कुच्च याना न्हंका च्वय्त
स्व:स्व:थाय् मसां नव:गु थाय् थासय्
अय् अन्याय, अत्याचार, दु:ख सह याना च्वपिं
शहीदया हृदय, फुक्क भकुंग्वारात ।

छिपिं बँनाप त्वाय् चिना
विस्फोटन जुया
थुमित भश्म याय् मा:गु दु ।

कत: स्यंका:, थ:त लय्ता: भव्य न्याय्का:
सोभासीधा छुं मस्यूपिन्त स्यंका:
मा:सां म्वा:सां दु:ख विइगुलिइ
राजनीतिज्ञ जुया च्वपिं
थनया प्रत्येक वोक्सीत
बुँईचा म्वय्हिलेथें म्वय्हा न्हंका छ्वय्त
स्व:स्व:थाय् मसां नव:गु थाय् थासय्
अय् अन्याय, अत्याचार, दु:ख सह याना च्वपिं
शहीदया हृदय, फुक्क भकुंग्वारात ।

छिपिं बँनाप त्वाय् चिना
विस्फोटन जुया
थुमित भश्म याय् मा:गु दु ।

व्यवहारिक जीवन न्ह्याकेत मदयेकं मगा:गु शिक्षा

नास: (न्वचू, उद्घोष व एफ एम संचालन कला)

एफ एमया ज्याभ्व:

रेडियो फिचरय् थें चिनाखं
नाटक धा:सा दुध्याकीमखु रेडियो
डकुमेन्टीइ ।

२) रेडियो पत्रिका

रेडियो पत्रिका धइगु
थीथी कथंया हलंज्वलं
दुध्याकात:गु म्यागेजिन पत्रिका
थें ख: । रेडियो पत्रिका १५
मिनेटनिसें २० मिनेट तकया
ज्याभ्व: याइ । रेडियो पत्रिकार
य् रिपोर्ट, खँल्हावल्हा, समाचार
, नाटक, म्ये, सहलह तक
दुध्याकेफइ ।

३) अन्तर्वाता

रेडियोया ज्याभ्वलय् छुं
नं विषय बाय् घटनायात कया
सरोकारवालापिलिसे तप्यंक हे
सहलह व्योगु ज्याभ्व: धइगु

हे अन्तर्वाता ख: । अन्तर्वाता
स्वयं छगू ज्याभ्व:या रुपय् नं
प्रशारण यायेफु । सामान्यतया
३० मिनेटसिबें म्हो ईया
अन्तर्वाता आकर्षक जुइ ।

४) सहलह

अन्तर्वाता छम्हलिसेया
खँभाय् ल्हायेगु ख:सा सहलह
छम्हसिवें अप्व: मनूतलिसे छगू
हे विषययात कया बाय् छगू हे
घटनायात कया सहलह व्याकेगु
याइ । सहलह ज्याभ्वलय् फर
क फरक धापू दुपिन्त खँ तयेके
विया इमिगु दथुइ छगू निष्कार्पय्
थ्यंकेफत धा:सा तसकं बांला:
जुइ ।

५) रेडियो वार्ता

तप्यंक हे छुं खँ वा
घटनायात कया थ:गु विचा: व
भावना लगातार रुपं १० मिनेट

तक तयेफुगु ज्याभ्व: धइगु
रेडियो वार्ता ख: ।

रेडियो वार्ताये विचा:
तइम्हेसिनं भच्चा ता:हाक: तइसा
अन्तर्वाता चीहाकलं तयेगु
याइ ।

६) मोन्टाज

छुं नं घटना बाय् विषयसं
यक्व मनूतय्के ताजा प्रतिक्रिया
कया प्रशारण यायेगु सामग्रीयात
हे मोन्टाज धाइ ।

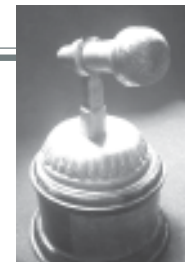
मोन्टाज ज्याभ्व:
न्ह्याकीमखु थीथी मनूतय्गु स:
वा ध्वनि संयोजन याना प्रशारण
याइ । रेडियोपाखें प्रशारण जुइगु
जनतमत, जनआवाज वा मेमेगु
नामं जनताया विचा: तयेकेगु
ज्या भइगु हे छगू कथं मोन्टाज
ख: ।

७) एक्चुआलिटी

छुं नं घटनाया स्थलगत
विवरणयात सम्पादन हे मयासे
गथे ख: अथे हे प्रशारण
यायेगुयात हे एक्चुआलिटी बाय्
गथे ख: अथे हे स्वरुपया
ज्याभ्व: धइ । न्हाप हे रेकर्ड
याना सम्पादन मया:गु प्रत्यष
रुपं रेकर्ड याना हइगु सम्पादन
मइगु ज्यभ्व: हे एक्चुआलिटी
ख: ।

८) नाटक

कलाकारपिन्सं स्टेजय् क्यने
थें याना रेडियोया नितिं मनूतय्गु
स: नाप नाप विषयवस्तुयात
त्व:गु बाय् घटनायात त्व:गु
ध्वनि अर्थात धुन तया सृजना
या:गु धइगु हे रेडियो नाटक
ख: । नाटकं न्हयइपुकेगु नाप
नाप सन्देश विइगु, चेतना विइगु
व जागरण व्वलंकेगु ज्या याइ ।

श्रीकृष्ण महर्जन

यक्व मनूत थ:थ:गु चरित्र कथंया
भूमिका म्हिता: स: पिकाइगु नाप
नापं न्हयइपुक घटनायात प्रस्तूत
याइगु जुया नाटक रेडियोया
नितिं तसकं हे आकर्षक
ज्याभ्व: ख: ।

९) कासा

ज्याभ्व: न्ह्याकीम्हं
निश्चित नियम दयेका त्यात वा
बुत धका: धेधेबल्ला याकेगु
कथंया छगू निश्चित
ज्याभ्व:यात हे कासा ज्याभ्व:
धाइ ।

छुं नं विषयसं न्हयस: लिस:,
वादविवाद कासा, म्ये हालेगु वा
छुं नं कथंया बाजं थायेगु नापं
मेमेगु कथंया खँयात कया त्यात
वा बुत धका: धायेगु ज्याभ्व:यात
हे कासा ज्याभ्व: धाइगु ख: ।

थुगु ज्याभ्वलय् छुं विशेष
पाहांपिनिगु दथुइ, पुच: पुच:या
दथुइ नं सहभागीता याकेफुसा
अथे हे न्यनामिपिनिगु दथुइ नं
धेधेबल्ला याकेफइ ।

१०) एनिमेशन

छुं नं भंग: वा जनावार
तय्गु स: थें हे स: पिकाया
छगू कथंया नाटक याइगुयात
एनिमेशन धाइ ।

अथे एनिमेशन यायेत
धा:सा विधेधे प्रकारया
क्षमताया आवश्यकता दु ।
उकिं ज्याभ्व: न्ह्याकामिपाखें
वा मेमेपिंपाखें अज्व:गु स:
पिकायेका नाटक यायेगु ज्या
तकं यायेफइ ।

क्रमश:.....

ज्यापु महागुथि किपू नगरसमितिया जन्मकाछी (आजीवन) दुजःपिनिगु धलः । सकल दुजःपिनिगु नां धलः दँमुज्याय् इनेगु जुइ ।
थ्व धलःयात लेमिनेसन याना: छगू अभिलेखकथं तयेगु जुइ ।

क्र.सं	नां	थाय्वाय्
०१	स्व.इन्द्रलाल डंगोल	तलपुखु पांगा किपू - ११
०२	हिराबहादुर महर्जन	दथल, पांगा किपू- १२
०३	कुलबहादुर महर्जन	ध्वाखासी, पांगा, किपू-९
०४	सरल गोपाल महर्जन	थांबहा, किपू - १
०५	ई.दुर्कमान महर्जन	इचाख्यः, पांगा किपू-१२
०६	मायादेवी महर्जन	इचाख्यः, पांगा, किपू - १२
०७	नजरराम महर्जन	धुसि, पांगा, किपू - ११
०८	ज्ञानबहादुर महर्जन नेवाः	म्वानःत्वा: किपू - ४
०९	हिराबहादुर महर्जन	नमखाः, पांगा, किपू- ९
१०	चन्द्रलाल सिंह महर्जन	ध्वाखासी, पांगा, किपू - ९
११	नन्दकुमारी महर्जन	हनुमानघाट, पांगा, किपू - १७
१२	रामभक्त महर्जन रमभक्त अमलिस, किपू - ३	
१३	ई.मथुरा डंगोल	ध्वाकाफः, पांगा, किपू-११
१४	दुर्गाबहादुर महर्जन	सिकुछें, पांगा, किपू- ११
१५	रमेश कुमार महर्जन	इटाग्वः, किपू - १८
१६	कृष्णहरि महर्जन	अमल्सी, किपू - १७
१७	श्रीकृष्ण महर्जन	देयपुखु, किपू - १
१८	शोभा महर्जन	टाउनप्लानिंग, किपू - १७
१९	बद्रीलाल महर्जन	सुन्दरबजार, पांगा, किपू - ९
२०	अर्जुन महर्जन	सहिदपथ, पांगा, किपू - ९
२१	प्रेममाया महर्जन	न्हूबजाः, किपू - ३
२२	कृष्णमाया महर्जन	धुसि, पांगा, किपू - ३
२३	रामचन्द्र डंगोल	इटाग्वः, किपू - १८
२४	रत्नबहादुर महर्जन	न्हूबजाः किपू-१७
२५	पंचलाल महर्जन	क्वयना, किपू - १४
२६	मचामान सिंह डंगोल	इटाग्वः, किपू - १८
२७	राममान सिंह	टाउनप्लानिंग, किपू - १७
२८	अर्जुन महर्जन	लाय्कू, किपू - १
२९	सरिता महर्जन	लाय्कू, किपू - १
३०	भगवती महर्जन	भुजिन्द, पांगा, किपू- १०
३१	मोहन कुमार महर्जन	टाउनप्लानिंग किपू - १७
३२	वीरमाया महर्जन	न्हूबजाः किपू - ३
३३	मथुरा महर्जन	न्हूबजाः, किपू - ३
३४	कमलेश महर्जन	थांबहा: किपू - १
३५	रत्नबहादुर महर्जन	न्हूबजाः, किपू - ३

३६	हीरा डंगोल	नगां, किपू - १६
३७	प्रेमदास महर्जन	नगां, किपू - १६
३८	महेन्द्र महर्जन	तःननि, किपू - ३
३९	विश्वराज महर्जन	नगां, किपू - १६
४०	नाति महर्जन	द्यःचपाः, पांगा, किपू - ९
४१	अरुण डंगोल	ध्वाकाफः, पांगा किपू - ११
४२	सागर डंगोल	ध्वाकाफः, पांगा किपू - ११
४३	संजय कुमार महर्जन	नमखाः, पांगा, किपू - १८
४४	बासुदेव नेवाः	ट्यागला, किपू - ३
४५	नरबहादुर महर्जन	नगां, किपू - १६
४६	शंकर डंगोल	ध्वाकाफः, पांगा किपू - ११
४७	नरेश मान सिं डंगोल	दथल, पांगा, किपू - १२
४८	वैकुण्ठ महर्जन	लाछि, पांगा, किपू - ११
४९	प्रकाश राम महर्जन	भुजिन्द, पांगा, किपू - १०
५०	नरहरि महर्जन	नमखा, पांगा, किपू - ९
५१	बुद्धिलाल महर्जन	नगां, थौकन्हे फापिं
५२	विष्णुहरि महर्जन	दथल, पांगा, किपू - १२
५३	भिमसेन दास महर्जन	नगां, किपू - १६
५४	विकास महर्जन	ध्वाखासी, पांगा, किपू - ९
५५	गोविन्द महर्जन	गःसि, किपू - १
५६	मनदेवी महर्जन	ध्वाखासी, पांगा, किपू - ९
५७	महन्त बहादुर महर्जन	तःगवपि, किपू - १७
५८	रामदास महर्जन	नगां, किपू - १६
५९	ज्ञानरत्न महर्जन	समल, किपू - ६
६०	पुष्प महर्जन	लोकतान्त्रिक चौक, किपू - ३
६१	धर्म महर्जन	अमलिस, किपू - १७
६२	पुकार महर्जन भुजिन्द,	पांगा, किपू - १०
६३	हिराबहादुर महर्जन	मानःत्वाः, किपू - ४
६४	रत्नमान महर्जन	सिंहद्रा: किपू - ४
६५	प्रा.डा. शिवशरण महर्जन	मंगल त्वाः, किपू - ३
६६	गंगादेवी महर्जन	गुतपौ, किपू - ४
६७	प्रा.डा.नन्दबहादुर महर्जन	टेकुसी, बल्खु
६८	श्याम सुन्दर महर्जन	तुँचाखेल, पांगा, किपू - १०
६९	बुद्धिमान महर्जन	खासिबजार, किपू - १७
७०	गंगा महर्जन	नमखाः, पांगा, किपू - ९
७१	प्रा.डा. श्यामकृष्ण महर्जन	सालिक, पांगा, किपू - ९

७२	शान्ति महर्जन	सालिक, पांगा, किपू - ९
७३	ज्ञानुराजा महर्जन	सागाः, किपू - ५
७४	कृष्णबहादुर महर्जन	किपू ध्वाखा, किपू - ३
७५	ज्ञानकुमार महर्जन	कुतिसा, किपू - ६
७६	ज्ञानेश्वर निम्बा:	कुतिसा, किपू - ६
७७	निरजमान सिंह महर्जन	धुसि, पांगा, किपू - ११
७८	उज्ज्वल महर्जन	सागाः, किपू - ५
७९	गणेश मान महर्जन	भुजिन्द, पांगा, किपू - १०
८०	सुजिन्द्र महर्जन	क्वयना, किपू - १४
८१	मर्जिमान सिंह	हनुमानघाट, पांगा, किपू - १७
८२	रामजन महर्जन	तःननि, किपू - ३
८३	हरिगोपाल महर्जन	चीखु, किपू - १८
८४	पूर्णलाल महर्जन	नगां, किपू - १६
८५	ज्ञानी महर्जन	नगां, किपू - १६
८६	धनकुमारी महर्जन	नगां, किपू - १६
८७	रत्नबहादुर महर्जन	नगां, किपू - १६
८८	विनोद महर्जन	तुँफो, किपू - ४
८९	रमेश महर्जन	नगां, किपू - १६
९०	वकिल ज्ञानबहादुर महर्जन	गुतपौ, किपू - ४
९१	पार्वती महर्जन	नगां, किपू - १६
९२	ई.मदन कुमार डंगोल	सालिक, पांगा, किपू - ९
९५	रामकृष्ण महर्जन	सलिंछें, किपू - १
९६	प्रा.डा. हरि महर्जन	टाउनप्लानिंग, किपू - १७
९७	हिरालाल महर्जन	सतक्वः, किपू - १
९८	चन्द्रेश्वर महर्जन	नगां किपू - १६
९९	उदय महर्जन	सालिक, पांगा किपू - ९
१००	मिलनमान महर्जन	(पांगा)थौकन्हे न्हूबजाः-३
१०१	बुद्धिबहादुर ज्यापु	ध्वाखासी, पांगा, किपू - ९
१०२	दिलबहादुर महर्जन	नगां, किपू - १६
१०३	रामकृष्ण महर्जन 'धिना'	न्हूबजाः किपू - ३
१०४	रामशरण महर्जन	म्वानत्वाः, किपू - ४
१०५	हिरालाल महर्जन	नगां, किपू - १६
१०६	जीवन महर्जन	द्यःध्वाखा, किपू - २
१०७	राजकुमार महर्जन	लाय्कू किपू - १
१०८	हर्षमान महर्जन	लाय्कू किपू - १
१०९	ई. कृष्णभोला महर्जन	ध्वाखासि, पांगा - ९
११०	विनोदलाल महर्जन	न्हूबजाः, किपू - १७
१११	सुवर्ण महर्जन	नगां, किपू - १६

नेपाल मानव अधिकार संगठन किपू कचा व ओनस नेपालया मंका: ग्वसालय् हिदान

किपूया थीथी संघ संस्थातपाखें इलय् ब्यलय् हिदान याना वयाच्वंगु दु । हिदान धइगु हे जीवन दान खः धकाः थुइका अथे हिदान ज्याभूवः याना वयाच्वःगु खः । किपूया मानव अधिकार संगठनपाखें नं इलय् ब्यलय् हिदान याना वयाच्वंगु दु ।

थ्व हे भवलय् ख्विन्हयक्वःगु अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवसया लसताय् नेपाल मानव अधिकार संगठन किपू कचा व ओनस नेपालया मंका: ग्वसालय् शनिवा: किपूया नयाँबजारय् तःजिक हिदान ज्याभूवः जूगु दु । नयाँबजार पांगा दोवाटोय् जूगु उगु ज्याभूवल्य खुइ छम्हेस्यां हिदान यानादीगु खः । इपिं मध्ये मिजपिं न्यय्मह व मिसापिं भिंछम्हेस्यां हिदान याःगु खः धकाः ग्वसा: खलकं धाःगु दु ।

तपाईको टोलमा भएका घटना कीर्तिपुरको समाचार बनाउने
हो भने तपाई एक कल फोन गर्नुस् हामी तपाईको टोलको
समाचार कीर्तिपुरको समाचार बनाईदिनेछौं

**कीर्तिपुरको
चित्रण**

किपुलिं पिदनाच्वंगु कीर्तिपुर सन्देश वा:पौ व ज्वज्वलपा: वा:पौया ग्राहक जुइगु नितिं स्वापू तयादिसँ

कार्यालय: निखासी टोल: कीर्तिपुर नपा-३
फोन नं.: ४३३३००७, ९८४१४०१०७७

ज्वजलपा वा:पतिइ छिगू चिनाखँ/बाखँ/हाइकू विज्ञापन
व मेमेगु च्वसू पिथनेगु जूसा जिमित स्वापू तयादिसँ

सकलसिगु मंका: स:

ज्वजलपा वा:पौ

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३ फोन ल्या: ४३३३००७,
९८०८६२६४२० ई-मेल : kirtipur_sandesh@live.com